herpy

SKILDPADDER

Common Box Turtle

Terrapene carolina

Terrapene carolina er en lille, højhvælvet og landlevende sumpskildpadde fra det østlige Nordamerika. Bugpladen har et hængsel, så dyret kan lukke sig helt inde i skjoldet. Arten er dagaktiv, altædende og meget langlivet, men den kræver fugtighed, en stor indhegning, rolig pasning og som regel en omhyggeligt styret vinterhvile.

Familie: Emydidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**11-20 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**40-50 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Vådområde og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**160 × 80 × 40 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-24 °C**
Hotspot	**29-31 °C**
Temperatur, nat	**10-20 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål** dybde 2-5 cm
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter, frugt, færdigfoder, planter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**3-8 æg**
Inkubation	**50-90 dage** ved 26-28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på CITES liste II og i EU-bilag B (forordning 338/97), som alle arter i slægten *Terrapene*. Køb og salg kræver derfor dokumentation for lovlig oprindelse, og indførsel fra lande uden for EU kræver CITES- og EU-papirer. Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV), før du køber eller sælger. Arten står ikke på de danske lister over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015 og nr. 686 af 31.5.2023).

Om arten

Terrapene carolina er en lille til mellemstor skildpadde med et højt, rundt rygskjold og en stor, hængslet bugplade. Hængslet lader dyret trække hoved, hale og ben ind og klappe skjoldet i, så det lukker tæt som en æske. Rygskjoldet er brunt med et meget variabelt mønster af orange eller gule striber, pletter og pletrækker, og bugpladen er mørkebrun, ensfarvet eller med mørkere skygger. Overkæben er hagekrummet.

Hannen kan kendes på flere træk. De fleste hanner har røde iris, mens hunnens er gulbrune. Hannen har en længere og tykkere hale, korte, kraftige og krumme klør på bagbenene og en hul bagkant på bugpladen, mens hunnen har lange, slanke og rette bagklør og en flad eller svagt buet bugplade. Hannen er i gennemsnit en anelse større. Skjoldlængden (carapax) er

11-20 cm, og de største former når 18-20 cm.

Arten rummer flere geografiske former. Med den afgrænsning, der følges her, har arten tre underarter: *T. c. carolina* (ca. 15 cm, fire tæer på bagbenene), *T. c. bauri* fra Florida (ca. 11 cm, gule striber, tre tæer på bagbenene) og *T. c. major* ved Golfkysten (ca. 18 cm, mørk og ofte næsten uden mønster). Den treåede form fra Mississippi-dalen (*T. c. triunguis*) og de mexicanske bestande føres af nogle forfattere til en selvstændig art, *Terrapene mexicana*, af andre stadig som underarter af *T. carolina*, og *T. c. bauri* behandles af nogle som egen art. Pasningen er den samme, men oprindelsen har betydning for vinterhvilen. Hvor formerne mødes, er der mange krydsninger, og mange dyr kan ikke henføres til en bestemt form.

Arten blev beskrevet af Linnaeus i 1758. Den er langlivet: dyr i fangenskab bliver typisk 40 år eller mere, enkelte menes at blive over 100 år, og den højeste angivne alder er mindst 138 år. *T. carolina* er mere sky og krævende end mange andre skildpadder og er ikke en art til begyndere. Den kan forveksles med *Terrapene ornata*, som er mere tilpasset tørre græsstepper.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Udbredelse og levested

Terrapene carolina findes i det østlige Nordamerika, fra det sydlige Maine og det sydlige New Hampshire over New York og Pennsylvania til Florida og vestpå til Michigan, Illinois, det østlige Kansas, det østlige Oklahoma og det centrale og østlige Texas. Underarten *T. c. carolina* når også det sydlige Ontario i Canada. Udbredelsen er her angivet med arten i bred forstand: de vestlige bestande fra Missouri til Texas hører til den treåede form, og bestandene i Tamaulipas og Veracruz i Mexico regnes kun med, når de ikke føres til *Terrapene mexicana*. Dyrene lever fra havniveau op til ca. 1.650 m.

Bestandene er gået tilbage mange steder på grund af tab af levesteder, vejtrafik, brand og indsamling til dyrehandel, og arten er vurderet som sårbar. Kortet viser kun den oprindelige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** USA, Mexico og Canada.

LEVESTED

Arten lever i åbne skove, krat, græsgange, fugtige enge og ved bække og damme. Den foretrækker fugtige levesteder og holder sig oftest inden for et område med en diameter på højst ca. 230 m. Overlappende hjemmeområder er almindelige, og dyrene viser sjældent aggression mod hinanden i naturen.

Den foretrukne kropstemperatur er 29-38 °C. I sommervarmen er dyrene mest aktive om morgenen og efter regn og søger ellers skygge under rådnende træ og blade, i pattedyrs huler eller i mudder. I meget varmt vejr går de ud i lave, skyggefulde vandhuller for at køle af. Forår og efterår er de aktive hele dagen og soler sig. Om natten graver de en lav fordybning og sover i den.

I den nordlige del af udbredelsen går dyrene i vinterhvile i oktober eller november. De graver op til ca. 60 cm ned i løs jord, mudder, gamle stubhuller eller pattedyrs gange og vender ofte tilbage til samme sted år efter år. De kommer frem igen omkring april. Hunnen lægger æg fra maj til juli, ofte ved tusmørke, i løs sand- eller lerjord.

Pasning

TERRARIET

Terrapene carolina trives bedst i en stor, sikker indhegning udendørs, og en stor indhegning er altid bedre end en lille. Vælg en solrig, vindbeskyttet plads med veldrænet jord, morgensol og skygge hele dagen. Væggen skal være glat nok til, at dyret ikke kan klatre, mindst 60 cm høj og graves ca. 30 cm ned i jorden, og toppen bøjes indad. Dyret graver og klatrer og finder hurtigt hullerne, så tjek hegnet jævnligt. Dæk med net, hvis der er ræve, mår, rotter eller katte i området. Plant buske til skygge og spiselige planter som jordbær, og læg fugtige bunker af blade, rådnende stammer og sten. Et blødt gravehjørne af løs, torvrig jord giver et godt sted at skjule sig og senere overvintre.

Indendørs gælder reglen, at længden skal være 8 gange, bredden 4 gange og højden 2 gange skjoldlængden af det største dyr. For et dyr på 20 cm giver det 160 × 80 × 40 cm, svarende til godt 1,3 m² gulv. Gulvarealet er vigtigere end højden, fordi arten lever på jorden, men den er meget aktiv og bruger al den plads, den får. Fuldvoksne dyr bør have mere. Unger op til ca. 10 cm kan bo i et terrarie på ca. 120 × 60 × 60 cm. Sæt en uigennemsigtig kant på ca. 10 cm langs forruden, så dyret ikke går og skraber mod glasset.

Bunden skal være en organisk, fugtbevarende jordblanding: mindst 10 cm indendørs og ca. 30 cm udendørs, fx lige dele havemuld og kokosjord med lidt sand. Læg mindst 3 cm løvstrøelse ovenpå, gerne mere, og giv mindst to skjul og en fugtig hule, fx med fugtet jord inde i. Undgå majskolber og træspåner. Fjern afføring dagligt, og skift hele bunden hver 3.-6. måned. Hold arten enkeltvis, medmindre indhegningen er meget stor.

TEMPERATUR

Indendørs skal der være en solplads på 29-31 °C og en kølig zone på 21-24 °C. Brug 50 W halogenspots, én til en ung skildpadde og mindst to til en voksen, og mål overfladetemperaturen på soldækket med en digital sonde. Varmen slukkes om natten, så temperaturen falder. Nattetemperaturer ned til 10 °C tåles.

Udendørs behøver dyret ingen kunstig varme om sommeren, men i Danmark er sæsonen kort. Uden for vinterhvilen skal dyret flyttes ind eller have et varmt, overdækket hjørne, når dagene ikke når 18 °C, og nætterne falder under 10 °C. Kolde, våde perioder gør dyret sløvt og modtageligt for sygdom, og overophedning er lige så farlig, så der skal altid være skygge, fugtig jord og et sted at grave sig ned.

Vinterhvile: dyr fra den nordlige og centrale del af udbredelsen går i vinterhvile i 3-5 måneder i naturen, og raske, voksne dyr i god vægt skal have mulighed for det, uanset om de holdes ude eller inde. De sydlige former fra Florida og Golfkysten går ofte ikke i vinterhvile og kan holdes vågne og fodrede hele året. Unge, syge, undervægtige og nyindkøbte dyr holdes altid vågne.

Udendørs graver dyret sig selv ned i løs, veldrænet jord, der ikke står under vand. Fra sidst i september lægges mere løv på gravestedet, og når dyret er gravet ned i oktober-november, må det ikke forstyrres. Læg et ca. 30 cm tykt lag løv over stedet, gerne eg eller ahorn, som ikke pakker sig helt fladt, og dæk det, så blæsten ikke tager det. Stedet skal være sikret mod rotter og mus.

En vinterhvile indendørs, i kasse eller køleskab, er lettere at overvåge. Dyret faster først i mindst 2 uger ved normal temperatur og bades i lunkent vand hver eller hver anden dag, så tarmen tømmes. Derefter sænkes temperaturen gradvist. Under vinterhvilen holdes en stabil temperatur omkring 7 °C i et let fugtigt underlag af mos eller jord; frost er livsfarlig, og over ca. 10 °C bruger dyret sine reserver for hurtigt. Varigheden er 2-4 måneder. Dyret vejes jævnligt og vækkes, hvis det taber sig markant, eller hvis det vågner og går rundt. Tallene stammer fra pasningslitteraturen for æskeskildpadder; en afprøvet protokol med faste grænser er ikke dokumenteret for arten. Efter vinterhvilen hæves temperaturen over et par dage, før dyret får fuld varme og føde.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

T. carolina kommer fra fugtige levesteder og trives ved en gennemsnitlig luftfugtighed på 60-80 %, der aldrig må falde under ca. 50 %. Arten har altid brug for en fugtig hule: et skjul i den kølige ende, foret med fugtet jord, som skaber et lille, fugtigt mikroklima. Fugt jorden og overfladerne med en trykforstøver først om morgenen, men spray ikke direkte på dyret. Et automatisk tågeanlæg gør det lettere at holde niveauet. Om natten kan en luftfugter hjælpe, og beholderen rengøres ugentligt. I tørre perioder udendørs vandes indhegningen dagligt.

Der skal altid være frisk vand i en lav, bred skål, som dyret kan sidde i, fx en stor blomsterpotteskål nedgravet i bunden. Vandet må højst nå til knæene, altså 2-5 cm. Dyret afsætter ofte afføring i vandet, så det skiftes dagligt, og skålen skrubbes ugentligt med et dyresikkert desinfektionsmiddel. Mange dyr drikker også direkte fra jorden under regn.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

T. carolina er dagaktiv og har brug for kraftigt lys og UVB for at danne D3-vitamin. Brug et T5 HO UVB-rør på ca. 6 % over solpladsen, så det overlapper varmelamperne. Er der net mellem lampen og dyret, skal ryggen på soldækket være ca. 33-36 cm under røret, uden net ca. 43-46 cm. Sigt efter et UV-indeks på ca. 3-4 på soldækket, og mål det med et UV-meter. Udskift røret efter producentens anvisning, fordi effekten falder, længe før lyset går ud.

Et UVB-rør er ikke nær så lyst som dagslys. Supplér med en kraftig LED-lampe på ca. 6500 K, der dækker tre fjerdedele af terrariets længde eller mere, især hvis du bruger levende planter. Lyset tændes ca. 14 timer om dagen om sommeren og ca. 10 timer om vinteren. Udendørs er kunstigt lys ikke nødvendigt. Dyr, der holdes indendørs, bør komme ud i naturligt sollys, når vejret tillader det, men solbad bag glas giver ikke UVB.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

T. carolina er altædende. De første 5-6 år er unge dyr overvejende kødædere, mens voksne æder mere plantekost. Kosten bør samlet være ca. halvt dyrisk og halvt plantebaseret og altid meget varieret, for arten kan hurtigt blive træt af én fødetype og afvise den. Unge, voksende dyr får alt, de kan æde, hver dag. Nær voksenstørrelsen fodres hver anden dag for at undgå fedme.

Dyrisk føde er regnorme, snegle, sorte soldaterfluelarver, isopoder, tusindben, græshopper, fårekyllinger, melorme, kakerlakker og krebs. Snegle skal være opdrættede eller renset i en uge på salat, så de ikke har spist pesticider eller sneglegift. Plantekost er vilde urter og blomster som mælkebøtte, bladgrønt som grønkål, bær som jordbær og brombær, melon, tomat, squash og spiselige svampe; æble gives i små mængder. Et færdigfoder til skildpadder kan indgå som del af kosten. Tilbyd altid føden på et fad eller en bakke, så dyret ikke æder jord.

Strø kalk over føden ca. en gang om ugen og et multivitamin en gang om måneden. Multivitaminen skal indeholde færdigdannet A-vitamin, ikke kun karoten, fordi arten er altædende. En sepiaskal skal ligge fremme som kalkkilde og slidflade for næbbet. Giv aldrig sneglegift eller anden gift i nærheden af dyrene.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

T. carolina er sky og dårligt egnet til at blive taget op. Mange dyr lærer dog deres holder at kende, tager mad ud af fingrene og nyder en blid skjoldmassage. Håndtér kun, når det er nødvendigt, ved at løfte nedefra med håndfladen og støtte både krop og ben med to hænder. Et fald kan skade eller dræbe dyret. Vask hænder før og efter.

Dominante hanner kæmper og angriber alle andre hanner, så hold højst én han i en indhegning, og giv flere hunner til ham. Hunner kan holdes sammen. Et dyr, der løber rundt langs væggene og skraber, er stresset og mangler beskæftigelse og skjul. Nyindkøbte dyr sættes i karantæne i mindst 3 måneder, og de må ikke blandes med andre skildpadder. Dyr fra dyrehandlen er ofte magre og sygdomsramte; kontrollér, at øjnene er klare, og at dyret æder, før du køber. Dyr, der er fanget i naturen, tåler fangenskab dårligt, og kun en mindre del af dem klarer sig godt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen er i gennemsnit en anelse større end hunnen, har en længere og tykkere hale, korte, kraftige og krumme klør på bagbenene, en hul bagkant på bugpladen og som regel røde iris. Hunnen har lange, rette og slanke bagklør, en flad eller let buet bugplade og gulbrune iris. Skjoldet vokser 1-2 cm om året de første fem år, og dyrene bliver kønsmodne efter ca. 5 år. Væksten aftager derefter, men fortsætter i mere end 20 år. Ungerne gennemgår flere skift i farve og mønster og ligner forældrene efter ca. 10 år.

PARRING

Parringssæsonen løber fra foråret til oktober. Hannen cirkler om hunnen, bider og skubber til hende, før han stiger op på hende og læner den hule del af bugpladen mod hendes rygskjold. Hannen kan parre sig med flere hunner, og hunnen kan lægge befrugtede æg i op til fire år efter én parring. Hold kun én dominant han sammen med hunnerne, og skil dyrene, hvis hunnen bliver skadet. Hannen kan miste balancen efter parringen og dø af sult, hvis han ikke kan rette sig op, så tjek jævnligt, at ingen ligger på ryggen.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æg fra april eller maj til juli, oftest sent på dagen eller om natten. Hun graver en flaskeformet rede på ca. 8-10 cm i løs sand- eller lerjord med bagbenene, lægger 3-8 æg, typisk 4-5, og dækker reden til igen. Æggene er aflange, hvide og tyndskallede med bøjelige skaller og ca. 3 cm lange. Nogle hunner lægger flere kuld med 3-4 ugers mellemrum. Giv hunnen et uforstyrret område med løs, fugtig jord og ekstra kalk i tiden op til æglægningen.

INKUBATION

Æggene kan ligge i jorden, hvis reden beskyttes mod ekstremt vejr og rovdyr. Vil du ruge dem kunstigt, så fjern dem forsigtigt med en blød pensel, uden at vende eller ryste dem. Læg dem på fugtet vermiculite eller sphagnum i en lukket plastboks og sæt boksen i en rugemaskine. Hold ca. 27 °C og ca. 80 % luftfugtighed. Æggene klækker efter 50-90 dage, og i naturen tager det ofte ca. tre måneder, afhængigt af jordens temperatur og fugt. Kønnet afhænger af temperaturen: reder på 22-27 °C giver overvejende hanner, og over 28 °C giver overvejende hunner. Tjek jævnligt, at underlaget er fugtigt.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne kan bruge flere dage på at komme ud af ægget. Lad dem være, og sprøjt kun æggene let med lunkent vand. Når ungen er ude, har den ofte en blommesæk på bugen, som ikke må sprænges. Lad den blive i rugeboksen i en dag eller to, til sækken er optaget. Derefter flyttes den til en lav, let skråtstillet plastikbakke, hvor den ene ende har vand og den anden er tør, med øer af træ, sten eller mos. Vandet må højst være ca. 1 cm dybt, for ungerne vender sig let om på ryggen og kan drukne. Skift vandet dagligt.

Ungerne er meget sky og æder ofte ikke de første uger. Tilbyd levende mad i små stykker, fx små orme, snegle og isopoder, og tilvend dem senere til andet foder. Hold hver unge for sig de første ca. seks måneder, fordi de ellers bider hinanden i hale, hoved og ben. Små unger bliver let mobbet af større. Unger skal beskyttes mod rovdyr, hvis de er udendørs.

Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og faresignaler:

- Dårlig start hos nyindkøbte dyr: hævede øjne, ædelyst, der udebliver, og vægttab. Dyret skal vejes, have varme, fugt og tilbud om føde, og alle nye dyr sættes i karantæne.
- Ranavirus: hævede øjenlåg, snue og betændelse i munden. Sygdommen er ofte dødelig og rammer især, hvor flere skildpadder holdes sammen. Isolér syge dyr, og kontakt dyrlæge hurtigt.
- Mangler i kosten, især A-vitamin og kalk: sløvhed, hævede øjne og blødt eller misdannet skjold. Brug tilskud som beskrevet og sørg for UVB.
- Parasitter og infektioner, især hos dyr fra handlen.
- Skader ved fald og for høj eller lav temperatur.

Vinterhvile kræver, at dyret er sundt og i god vægt, så lad gerne en dyrlæge med krybdyrerfaring tjekke det før den første vinterhvile. Ved tvivl om dyrets tilstand, vægttab, eller hvis dyret ikke vågner og æder igen efter vinterhvilen, skal det til dyrlæge med krybdyrerfaring. Kontakt også dyrlæge, hvis dyret ikke æder i et par uger, har udflåd fra næse eller øjne eller er unormalt sløvt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.